

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izdaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljenju v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesno lista prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisil se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kmeti ljudje po liberalizmu hudo izdelani.

Liberalno dobo pri nas bodo kmeti ljudje dolgo pomnili in mnogo vode mora po Muri, Dravi in Savi odteči, preden bodo vse rane zaceljene. Ves kmeti stan bil bi gotovo vničen, ako bi ne bil l. 1879 zmagal grof Taaffe pri volitvah v državni zbor. Ta minister je, podpiran od konservativnih in narodnih poslancev, vsaj za prvo silo dal kmetim ljudem na korist potrebnih postav.

Takšne nove postavbe so: postava zoper ponarejanje vina, zoper vvažanje ruskih in rumunskih goved, zoper oderuhe, postava o posojilnicah, o zlaganji zemljišč, o polajšanji za prelaganje vknjiženih dolgov. Dalje pripravlja isto ministerstvo novih prav potrebnih postav, n. pr. novo colninsko postavo, ki bode tuje moki, zrnju in klavnej živini meje zapirala z večjo colnino. Ista vlada je odobrila več kmetijstvu koristnih deželnih postav, ter na Českem in Tirolskem ustanovila posebno deželno kulturno svetovalstvo. Tudi namerava predrugačiti sedanje dedno pravo.

Vendar to je le začetek. Treba je še več storiti, ako hočemo kmeti stan pogina rešiti. Da se to zgodi, imamo sedaj več upanja, ker se tudi kmetje sami začnejo gibati in pogovarjati o skupnih shodih. Takšen shod bil je nedavno na Dunaji, kder se je bilo sešlo okoli 4000 nemških kmetov iz spodnje Avstrije. Naposled so sprejeli precej dolgo spomenico, katero so podpisali in poslali visokej cesarskej vladi. V tej spomenici navajajo mnogo tirjatev, katerih je veliko prav gotovo opravičenih in o katerih je tudi „Slov. Gospodar“ pogosto govoril. Nekoliko tirjatev pa ni tako opravičenih in nekatere so celo nemogoče.

Tirjajo pa tamošnji kmetje to-le: naj vlada osnuje komisijo mož strokovnjakov, ki naj uzroke sedanjemu propadanju kmetkega stanu preiščejo in potem vladi nasvetujejo pomočkov. Dalje tirjajo kmetke zbornice, v katere se volijo sami kmetje in ti potem svetujejo, kakšnih postav da je kmetkim ljudem treba. Dalje zahtevajo, naj se za vknji-

žene dolgove s pomočjo državnih denarjev dovoli nova rešitva. Tirjajo tudi visoko colnino na tuje zrnje, moko, predivo, klavno živino, dalje naj se odpravi ves indirektni davek in užitnina od poljskih pridelkov ter uvede samo dohodnina in davek od premoženja. Želijo gletno šolo združeno z napredovalnimi kurzi in nedeljskim podučevanjem, edini sin kmeta bi naj vojaščine prost bil, srenje bi naj imele več govoriti pri ženitvah, šolah, legaliziranji, krošnjarstvu, krčmah, nalaganji dače; dovoliti bi se imela menjša cena soli, pridelovanje tobaka, nova domovska postava, boljše po ceni sodstvo; zaukazalo pa bi se naj splošno zavarovanje premoženja in življenja, branilnicam in bankam bi se naj prepovedala dobičkarija in zoper oderuštvo uvedle še ostreje postavbe. Naposled še zahtevajo, naj se Judom ne pušča prejemati javnih služeb in tudi bi jim naj bilo zabranjeno kakšen dolg dati vknjižiti na kmetko posestvo.

To so poglobitve želje nemških kmetov spodnje avstrijskih. Liberalni listi so se tirjatvam samo rogali in zasramovali, konservativni pa jih objavljajo in o njih obširneje razpravljajo.

Krvice, ki se Slovincem godijo na učiteljskih.

(Govor drž. poslanca dr. Vošnjaka v drž. zboru.)

II. Ko je deželni šolski svet Koroški vendar ukazal, naj se nemščina kot učni jezik v slovenske Koroške upelje, imelo je občinsko zastopstvo v Svečah dne 24. oktobra 1869 občinsko sejo in naredilo ukrep, iz katerega si z dovoljenjem gospoda predsednika usojam čitati nekaj mest, ker so pomenljiva za vse ljudske šolske razmere v Koroškej. To občinsko zastopstvo pravi v tem svojem ukrepu, kateri je tudi deželnemu šolskemu svetu objavilo (bere): „V gori omenjenem dopisu (deželnega šolskega sveta od 1. oktobra 1869) se nam zdi izrečeno, da se ne namerava samo pouk nemščine v našej šoli, nego da se hoče tudi kot učni jezik upeljati in se pri tem sklicuje na nujne želje več občin“.